

начетеност е твърде голяма, особено в последния трактат, който повече се подава на подобна тема; ала все пак той не надминава обикновените средновековни познания, толкова повече, че ~~някои~~ от тия цитати може да са взети от тогавашните твърде разпространени "репертории"¹⁾, а не направо от цитираната творба.

Чисто Дантевското тук е ^{с които} почитателността и сериозния тон, ~~с които~~ той говори за тия антични автори; латинските пасажии са цитирани когато е нужно да се изкаже нещо тържествено; тогава авторът възвишава стила си, като запазва, ~~докато~~ може, синтаксиса и думите на латинския език, сякаш се бои да повреди красотата и величието му, ако превежда свободно. Чертите на Дантевата душа се разкриват и през доктринерната материя, защото една толкова могъща личност не може да се примири с спокойното и студено излагане на философските теории. Само начинът по който Данте обича познанието, прави тази книга необикновена, поради нейния ту величествен, ту пламенен тон; след страници на възвишени теми и дълбоки схващания, чувството избликва в енергични фрази, възклицания на възторг, или възмущение, които предизвикват поета на "Божествената комедия". След като ги показва Божията промисъл в възникването на римската империя, авторът се обръща към простия народ; "О, най-безумни и най-подли добичета, които пасете в човекоподобен вид, които си въобразявате, че можете да говорите против нашата вяра и искате да знаете, когато предете и копаете, това, което Бог така предвидливо е наредил!" Това презрение към самонадеяното невежество го кара, ~~даже~~ през време на едно прение, да подскочи и да каже, че ако противникът ~~направи~~ ^{направи} някакво ~~възражение~~ ^{възражение} "ще трябва да се отговори не с думи, а с нож на такова безразсъдство". А когато отново ~~преживява~~ ^{преживява} с религиозен възторг чудната история на Рим, той заключава трогнат: "Твърдо съм убеден, че дори и камъните които се намират в стените му, са достойни за почит."

в страници, които подготвят песента за Юстиниана

Това ~~са~~ ^{са} най-искрените мнения на Данте, които дават на мисълта му жизнена тръпка, също тъй както наблюденията му на живота и образността с която осветлява и разнообразява съжденията си, са доказателства за острото му чувство към действителността и многостранните му интереси.

¹⁾ репертории = библиографски списъци, ~~съдържащи~~ ^{с съдържанието} на книгата